

## ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

«ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΈΝΔΥΣΗΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ Όψεις»

### 1. ΓΕΝΙΚΑ

<b>ΣΧΟΛΗ</b>	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
<b>ΤΜΗΜΑ/ΠΠΣ</b>	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ / ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ		
<b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>	ΠΠΣ - ΕΠΙΠΕΔΟ		
<b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	XXXXXXX	<b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>	8 <sup>ο</sup>
<b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>	ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΝΔΥΣΗΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΟΨΕΙΣ		
<b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b> <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	<b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b>	<b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b>	
	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
<b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b> <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ		
<b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>	ΟΧΙ		
<b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
<b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>	ΝΑΙ		
<b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>	<a href="https://eclass.duth.gr/courses/XXXXXX/">https://eclass.duth.gr/courses/XXXXXX/</a>		

### 2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

#### Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- να κατανοούν τον κοινωνικό ρόλο του ενδύματος και τη συμβολή του στη δημιουργία ταυτοτήτων
- να εφαρμόζουν τις νέες θεωρητικές προσεγγίσεις στη μελέτη του
- να διακρίνουν τις υλικές, αισθητικές, κοινωνικές, οικονομικές και συμβολικές διαστάσεις του
- να αναγνωρίζουν τα τυπολογικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά των τοπικών ενδυμασιών
- να προσεγγίζουν το ένδυμα ως πολιτισμικό δείκτη σε ιστορικό και παρόντα χρόνο

#### Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον  
 Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον  
 Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

### 3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1	Εισαγωγή στο περιεχόμενο του μαθήματος. Τι ονομάζουμε ένδυμα και ποιος ο σκοπός μελέτης του. Η ενδυματολογική έρευνα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Κοινωνικές και πολιτισμικές θεωρίες για την ένδυση
2	Η εξωακαδημαϊκή έρευνα και μελέτη του παραδοσιακού ενδύματος. Αγγελική Χατζημιχάλη – Δημήτριος Λουκόπουλος – Ιωάννα Παπαντωνίου.
3	Η συμβολή του Γ. Μέγα και της «Λαογραφικής Σχολής των Ιωαννίνων» στη λαογραφική προσέγγιση του παραδοσιακού ενδύματος.
4	Οι τοπικές ενδυμασίες. Μορφολογία και κοινωνικός χαρακτήρας. Η σημειοδοτική τους λειτουργία. Η τυπολογική τους κατάταξη.
5	Οι τοπικές ενδυμασίες ως σημείο συνάντησης πολλών λαϊκών τεχνών: Βαφική – Υφαντική. Οικοτεχνία και εργαστηριακή παραγωγή (καζάζηδες, αμπατζήδες, καποτάδες). Τα υφαντά της φορεσιάς.-Κεντητική. Οικοτεχνία και εργαστηριακή παραγωγή (τερζήδες, συρμακέσηδες). Τα κεντήματα της φορεσιάς.
6	Υποδηματοποιία - Αργυροχοΐα. Η συνήθεια του στολισμού συγκεκριμένων σημείων του ανθρώπινου σώματος. Συμβολικό περιεχόμενο. Η χρήση των κοσμημάτων ως μέσο κοινωνικού και οικονομικού προσδιορισμού. Ο διακοσμητικός, φυλακτικός και αποταμιευτικός χαρακτήρας τους.
7	Μετασχηματισμοί και μετεξέλιξη της παραδοσιακής ενδυμασίας. Η στροφή προς τη Δύση - αστική ευρωπαϊκή ένδυση. Ο ρόλος της βασίλισσας Αμαλίας και της βασίλισσας Όλγας. Εισαγωγή της ραπτομηχανής. Φιγουρίνια.
8	Οι τοπικές ενδυμασίες σήμερα. Νέες χρήσεις – νέες μορφές. Τοπικές ενδυμασίες και διεθνής μόδα (20ός – αρχές 21 <sup>ου</sup> ). Οι τοπικές ενδυμασίες στις ιματιοθήκες των χορευτικών συλλόγων. Επίσκεψη σε τοπικά πολιτιστικά σωματεία
9	Η διεπιστημονική προσέγγιση του παραδοσιακού και σύγχρονου ενδύματος. Η συνομιλία της λαογραφίας με την κοινωνική - πολιτισμική ανθρωπολογία και την κοινωνιολογία.
10	Το σύγχρονο ένδυμα και η «ρητορική» του. Η υλική του διάσταση. Ο κοινωνικός ρόλος του και η σχέση του με το σώμα.
11	Η συμβολή του ενδύματος στην κατασκευή ταυτοτήτων μέσα από πρακτικές κατανάλωσης. Ο ρόλος της μόδας.
12	Η συμβολική χρήση του ενδύματος στην ελληνική και διεθνή πολιτική σκηνή. Περίζωμα (Γκάντι), Ζιβάγκο (Παπανδρέου), Χωρίς γραβάτα (Τσίπρας)
13	Εκθέσεις μόδας σε Μουσεία. Επίσκεψη σε μουσεία.

### 4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p><b>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</b>  <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Διαλέξεις στην τάξη</li> <li>• Ενεργητική μάθηση (hands-onlearning) – Βιωματική μάθηση – Επίσκεψη σε μουσεία</li> <li>• Ομαδοσυνεργατική μάθηση</li> </ul>
<p><b>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</b>  <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Παρουσιάσεις ΡΡΤ</li> <li>• Διδακτικό υλικό, ανακοινώσεις και επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας eClass</li> <li>• Μελέτη από τους φοιτητές υποστηρικτικού υλικού</li> </ul>

	<p>σχετικού με το περιεχόμενο του μαθήματος</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω email</li> </ul>																
<p><b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b></p> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</p> <p>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th><b>Δραστηριότητα</b></th> <th><b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>39</td> </tr> <tr> <td>Διαδραστική διδασκαλία</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td>57</td> </tr> <tr> <td>Εργασία</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Εξετάσεις</td> <td>14</td> </tr> <tr> <td>Εκπαιδευτικές Επισκέψεις</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td><b>Σύνολο Μαθήματος</b></td> <td><b>150</b></td> </tr> </tbody> </table>	<b>Δραστηριότητα</b>	<b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b>	Διαλέξεις	39	Διαδραστική διδασκαλία	20	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	57	Εργασία	10	Εξετάσεις	14	Εκπαιδευτικές Επισκέψεις	10	<b>Σύνολο Μαθήματος</b>	<b>150</b>
	<b>Δραστηριότητα</b>	<b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b>															
	Διαλέξεις	39															
	Διαδραστική διδασκαλία	20															
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	57															
	Εργασία	10															
	Εξετάσεις	14															
	Εκπαιδευτικές Επισκέψεις	10															
<b>Σύνολο Μαθήματος</b>	<b>150</b>																
<p><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b></p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Διαμορφωτική εξέταση:</p> <p>Εκπαιδευτικές επισκέψεις: 15%</p> <p>Ομαδοσυνεργατική Εργασία (υποχρεωτική): 30%</p> <p>Προφορική εξέταση: 55%</p> <p>Προφορική εξέταση στα ελληνικά, η οποία περιλαμβάνει ερωτήσεις ανάπτυξης θέματος, με κριτήριο την καλή γνώση του αντικειμένου «Ένδυμα», και των θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων του, όπως έχουν διδαχθεί κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.</p>																

## 5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

**Σύγγραμμα:** Βιβλίο [94690896]: ΜΑΧΑ-ΜΠΙΖΟΥΜΗ, Ν. 2020. «Φουστάνια» αναγεννησιακού τύπου στο ενδυματολογικό σύστημα της Χίου (16<sup>ος</sup> αιώνας - αρχές 20ού). Μια τυπολογική προσέγγιση στη λαογραφική μελέτη του παραδοσιακού ενδύματος. Αθήνα: εκδ. ΠΙΟΠ.

**Ξενόγλωσση:**

Entwistle, J. (2000). *Thefashionedbody: fashion, dressandmodernsocialtheory*. Cambridge: Polity.

Rubinstein, R. (1995). *DressCodes. Meaningsandmessages in American Culture*. WestviewPress.

Macha-Bizoumi, N. 2012. «Amalia Dress: The Invention of a New Costume Tradition in the Service of Greek National Identity», *Catwalk: The Journal of Fashion, Beauty and Style*1/1, p. 65-90. Inter-Disciplinary Press.

Macha-Bizoumi, N. (2020). «Preindustrialtechniquesandconsumptionpractices: Fashioningthemakramé techniqueofPomaks», στο Μ. Γ. Βαρβούνης – Αντ. Μπαρτσιώκας – Ν. Μαχά-Μπιζούμη (επιμ.), *Οι Πομάκοι της Θράκης: πολυεπιστημονικές και διεπιστημονικές προσεγγίσεις*. Θεσσαλονίκη: εκδοτικός οίκος Κ. & Μ. Αντ. Σταμούλη, σ. 587-608.

Miller, D. (2010). «Why clothing is not superficial». *Stuff*. Cambridge: Polity: 12-41.

**Ελληνόγλωσση:**

Βρέλλη-Ζάχου, Μ. (1989). «Κοινωνική διαστρωμάτωση στην ελληνική κοινότητα. Αντικατοπτρισμοί στον υλικό πολιτισμό. Το παράδειγμα του ενδύματος», *Δωδώνη*, 18, σ.177-189.

Βρέλλη-Ζάχου, Μ. (1991). «Νόμοι και κανονιστικές διατάξεις για την πολυτέλεια και τις ενδυματολογικές δαπάνες στη Δυτική Ευρώπη κατά το Μεσαίωνα και τους Νεώτερους Χρόνους», *Δωδώνη*, 20, σ.227-263 (και σε ανάτυπο).

Βρέλλη-Ζάχου, Μ. (1991).*Τα τσαρούχια και οι τσαρουχάδες στην Ήπειρο. Συμβολή στη μελέτη της λαϊκής υπόδησης*. Ναύπλιο: ΠΛΙ.

Μαχά-Μπιζούμη, Ν. (2016). «Το ενδυματολογικό σύστημα των Μαστιχοχωρίων και οι κώδικές του», στο Σταυρούλα Φωτοπούλου (επιμ.) *Όψεις της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς στη Χίο*. Αθήνα: έκδοση του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ), σ. 59-81.

Μαχά-Μπιζούμη, Ν. (2018). «Η συμβολή του Γεωργίου Α. Μέγα στην έρευνα και μελέτη των τοπικών ενδυμασιών», στον τόμο Μ. Γ. Βαρβούνης - Γ. Χ. Κούζας (επιμ.), *Ο Γεώργιος Α. Μέγας και η Ελληνική Λαογραφία*. Αφιέρωμα στα 40 χρόνια από την εκδημία του (1996 - 2016), *Πρακτικά Ημερίδας* (Σάββατο, 2 Απριλίου 2016), Αθήνα: εκδ. Ελληνική Λαογραφική Εταιρεία - *Λαογραφία*. Δελτίον της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας, παράρτημα αρ. 19), σ. 257-272.

Μαχά-Μπιζούμη, Ν. (2018). «Χωρίς γραβάτα. Η πολιτική χρήση του ενδύματος ως μέσου αντίστασης σε ηγεμονικούς λόγους», στον τόμο Μ. Γ. Βαρβούνης – Μ. Γ. Σέργης (επιμ.), *Πλάτανος Ευσκίοφυλλος*, Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Μηνά Αλ. Αλεξιάδη, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Σχολή Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών, Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας, Εργαστήριο Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, 3- Μελέτες Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας -3. Θεσσαλονίκη: εκδ. οίκος Κ. & Μ. Αντ. Σταμούλη, σ. 511-531.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

### Εναλλακτικοί τρόποι εξέτασης μαθήματος σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης

<b>Διδάσκων:</b>	A. ΜΑΧΑ
<b>Τρόπος επικοινωνίας με διδάσκοντα</b>	<a href="mailto:amacha@he.duth.gr">amacha@he.duth.gr</a>
<b>Επόπτες/Επιτηρητές:</b>	ΟΧΙ
<b>Τρόποι εξέτασης:</b>	Εργασία (προαιρετική): 20% Προφορική τελική εξέταση: 80%
<b>Οδηγίες υλοποίησης εξέτασης:</b>	Οι προφορικές θα πραγματοποιούνται μέσω eClass σε ημερομηνία και ώρα που θα ανακοινώνονται μαζί με τη χρονική διάρκεια και το περιεχόμενό τους σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν από την πραγματοποίησή τους.  Η εργασία θα υποβάλλεται μέσω eClass σε καθορισμένη ημερομηνία.